

Nr 55

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobils katt jämte i ämnet väckt motion.

I en den 29 oktober 1965 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 163, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobils katt.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I propositionen föreslås att höggradigt vanför person skall kunna få befrielse från automobils katt, när han inte uppfyller det eljest gällande kravet på innehav av körkort.

De nya bestämmelserna är avsedda att träda i kraft den 1 januari 1966.

Det ovannämnda *författningsförslaget* är av följande lydelse.

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobils katt

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 2 juni 1922 om automobils katt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

Från skatteplikt ————— timmen; samt
d) automobil eller släpvagn, då d) automobil eller släpvagn, då
fordonet är taget i anspråk med nytt- fordonet är taget i anspråk med nytt-

¹ Senaste lydelse av 2 § se 1959: 163.

(Nuvarande lydelse)

janderätt jämlikt bestämmelserna i allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 293), rekvisitionslagen den 30 juni 1942 (nr 583), beredskapsförfogandelagen den 30 juni 1942 (nr 584) eller civilförsvarslagen den 15 juli 1944 (nr 536).

Länsstyrelsen må, — — — — — kilogram, samt

3. motorcykel,

därest fordonet äges av höggradigt vanför person, som innehar körkort för förande av fordonet och som för sin huvudsakliga förvärvsverksamhet eller för sin utbildning är varaktigt beroende av fordonet såsom fortskaffningsmedel.

De närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av vad i andra stycket stadgas, meddelas av myndighet som Konungen bestämmer.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1966. Ärenden rörande undantag från bestämmelsen i 2 § om krav på innehav av körkort såsom förutsättning för skattebefrielse skola dock till den 1 juli 1966 prövas av Kungl. Maj:t.

Till utskottet har hänvisats den i anledning av propositionen väckta motionen II: 942 av herr *Martinsson*, vari hemställts, »att riksdagen vid behandling av propositionen nr 163 måtte uttala att skattebefrielsen även skall gälla för på grund av blindhet eller andra synnerligen svåra handikapp rörelsehindrade personer».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionen framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

(Föreslagen lydelse)

janderätt jämlikt bestämmelserna i allmänna förfogandelagen den 26 maj 1954 (nr 279), rekvisitionslagen den 30 juni 1942 (nr 583), beredskapsförfogandelagen den 30 juni 1942 (nr 584) eller civilförsvarslagen den 22 april 1960 (nr 74).

— — — — — kilogram, samt

3. motorcykel,

därest fordonet äges av höggradigt vanför person, som innehar körkort för förande av fordonet och som för sin huvudsakliga förvärvsverksamhet eller för sin utbildning är varaktigt beroende av fordonet såsom fortskaffningsmedel. *Kan fordonets ägare till följd av sin vanförhet icke erhålla körkort för förande av fordonet, må länsstyrelsen efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen likväl medgiva befrielse, om ägaren på grund av sin vanförhet är beroende av fordonet för transport till och från arbetsplatsen eller utbildningsstället.*

De närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av vad i andra stycket stadgas, meddelas av *Konungen eller den myndighet som Konungen bestämmer.*

Rörande motiveringen för det i propositionen framlagda förslaget hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Inledning, s. 4.

Gällande bestämmelser, s. 4—8.

1965 års vårriksdag, s. 8—10.

Departementschefen, s. 10—11.

I *motionen II: 942* erinras om att propositionen är föranledd av en under vårriksdagen väckt motion, vars syfte var att bringa bestämmelserna om skattefrihet för vissa ägare av motorfordon i överensstämmelse med arbetsmarknadsstyrelsens villkor för bidrag till anskaffande av motorfordon. I första hand tog motionen sikte på att även personer som på grund av sitt handikapp inte kunde få körkort, men som av närstående eller annan kördes till arbete eller utbildningsplats, skulle erhålla skattebefrielse. En mycket viktig grupp av handikappade personer som enligt arbetsmarknadsstyrelsens bestämmelser under vissa förhållanden kan erhålla bidrag till inköp av motorfordon, är de blinda. Dessa handikappade kan av naturliga skäl icke erhålla körkort. Av propositionen framgår att det enligt departementschefens mening framstår som mindre tillfredsställande, att en samstämmighet, som i regel råder mellan kvalifikationer för bidrag resp. skattebefrielse, inte upprätthålls i här berörda avseende. Departementschefen säger sig vidare dela bevillningsutskottets uppfattning att en uppmjukning av bestämmelserna i detta hänseende bör komma till stånd, oavsett hur hjälpen åt de handikappade regleras i sitt större sammanhang. Såväl utskottet som departementschefen har genomgående använt beteckningen »handikappade», vilket enligt gängse språkbruk är en samlingsbeteckning för personer med fysiska eller psykiska skador. Visserligen innehåller lagtexten i sin nuvarande lydelse uttrycket »höggradigt vanföra personer», men i departementschefens motivering uttalas intet om att begränsning skall ske till denna grupp.

Härovan har särskilt pekats på de blindas stora behov av att erhålla skattebefrielse så att de i eget fordon med hjälp av anhöriga och andra kan färdas till arbetsplats eller studieplats. Detta gäller i särskilt hög grad blinda, som av sitt handikapp är förhindrade att utnyttja kollektiva färdmedel. Med den föreslagna lagtexten är det tveksamt om sådana personer kan erhålla skattebefrielse, trots att de på grund av sitt handikapp är direkt rörelsehindrade. Det borde dock finnas skäl att tillmötesgå gruppen blinda liksom även vissa grupper med andra synnerligen svåra handikapp.

Utskottet

I propositionen föreslås att höggradigt vanför person skall kunna få befrielse från automobils katt även när han inte har körkort. För närvarande är innehav av körkort ett villkor för skattebefrielse i sådana fall.

I motionen II: 942 hemställs, att riksdagen vid behandlingen av propositionen måtte uttala, att skattebefrielsen skall gälla även för den som är rörelsehindrad på grund av blindhet eller andra synnerligen svåra handikapp.

Utskottet vill till en början erinra om att propositionen tillkommit med anledning av att vårriksdagen på utskottets förslag hemställt om ändring av automobils katteförordningen i syfte att införa befrielse från sådan katt för vissa handikappade. Utskottet uttalar sin tillfredsställelse med att förslag i ämnet kunnat framläggas redan till höstriksdagen. Utgångspunkten för utskottets förslag var motionsyrkanden om att bringa de här behandlade reglerna för skattebefrielse för handikappade i överensstämmelse med villkoren för bidrag till anskaffande av bil. Även om utskottet därvid inte ansåg sig helt kunna biträda motionsyrkandena, förordade utskottet skattebefrielse även för vissa handikappade som saknar körkort.

Av propositionen framgår att departementschefen funnit villkoren för skattebefrielse vara väl snäva genom att handikappad, som behöver bil för sin utkomst men på grund av sitt lyte inte själv kan föra bilen, f. n. inte kan erhålla sådan befrielse och att en uppmjukning av dessa bestämmelser därför bör komma till stånd. Departementschefen förordar att, om den vanføre på grund av sitt handikapp inte kan få körkort, skattebefrielse likväl skall kunna erhållas, när den vanføre uppfyller övriga krav på sådan befrielse och på grund av sin vanförhet är beroende av fordonet för transport till och från arbetet.

I regel torde såsom vanför uppfattas rörelseinvalidiserad person. I likhet med vad som uttalas i motionen II: 942 anser utskottet att bestämmelserna om skattebefrielse bör tillämpas även på den som är rörelsehindrad på grund av blindhet eller andra synnerligen svåra handikapp. Begreppet vanför är dock inte definierat i författning. Viss tvekan kan därför tänkas uppkomma om den sistnämnda gruppen rörelsehindrade inryms i begreppet vanför. För att undanröja varje oklarhet om att även dessa skall ha möjlighet att erhålla skattebefrielse, när förutsättningar härför i övrigt föreligger, synes det lämpligt att ordalagen i automobils katteförordningen något jämkas. Utskottet förordar att i 2 § denna förordning orden vanför och vanförhet ersätts av invalidiserad och invaliditet.

Utskottet är medvetet om att man härigenom något utvidgar området för tillämpningen av reglerna om skattebefrielse. Utöver de höggradigt rörelseinvalida och en liten grupp blinda öppnas möjlighet till skattebefrielse t. ex.

för personer med invaliditet på grund av vissa hjärt- och kärlsjukdomar. En sådan utvidgning torde emellertid inte behöva inge betänkligheter. Enligt vad utskottet inhämtat från arbetsmarknadsstyrelsen rör det sig här för övrigt om ett mycket begränsat antal personer. Utskottet vill i sammanhanget uttala, att utskottet med höggradigt invalidiserade inte avser andra än dem, som genom sitt handikapp har betydande svårigheter att förflytta sig utan tillgång till bil. Skattebefrielse bör således inte komma i fråga vid handikapp, som inte i högre grad nedsätter möjligheten att förflytta sig. Om så anses erforderligt kan närmare föreskrifter om denna begränsning av räckvidden av bestämmelserna meddelas i administrativ ordning.

Genom den av utskottet förordade ändringen av bestämmelserna om skattebefrielse torde syftet med yrkandet i motionen II: 942 vara helt tillgodosett.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen med förklarande att Kungl. Maj:ts förvarande proposition nr 163 icke kunnat av riksdagen oförändrad antagas och i anledning av motionen II: 942 av herr Martinsson måtte antaga vid propositionen fogat förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt med den ändringen att paragrafen erhåller följande såsom *Utskottets förslag* betecknade lydelse.

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

2 §.

Från skatteplikt — — — — — timmen, samt

d) automobil eller släpvagn, då fordonet är taget i anspråk med nyttjanderätt jämlikt bestämmelserna i allmänna förfogandelagen den 26 maj 1954 (nr 279), rekvisitionslagen den 30 juni 1942 (nr 583), beredskapsförfogandelagen den 30 juni 1942 (nr 584) eller civilförsvarslagen den 22 april 1960 (nr 74).

Länsstyrelsen må, — — — — — kilogram, samt

3. motorecykel,

därest fordonet äges av höggradigt *vanför person*, som innehar körkort för förande av fordonet och som för sin huvudsakliga förvärvsverksamhet eller för sin utbildning är varaktigt beroende av fordonet såsom fortskaffningsmedel. Kan fordonets ägare till följd av sin *vanför-*

d) automobil eller släpvagn, då fordonet är taget i anspråk med nyttjanderätt jämlikt bestämmelserna i allmänna förfogandelagen den 26 maj 1954 (nr 279), rekvisitionslagen den 30 juni 1942 (nr 583), beredskapsförfogandelagen den 30 juni 1942 (nr 584) eller civilförsvarslagen den 22 april 1960 (nr 74).

3. motorecykel,

därest fordonet äges av höggradigt *invalidiserad*, som innehar körkort för förande av fordonet och som för sin huvudsakliga förvärvsverksamhet eller för sin utbildning är varaktigt beroende av fordonet såsom fortskaffningsmedel. Kan fordonets ägare till följd av sin *inva-*

(Kungl. Maj:ts förslag)

het icke erhålla körkort för förande av fordonet, må länsstyrelsen efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen likväl medgiva befrielse, om ägaren på grund av sin *vanförhet* är beroende av fordonet för transport till och från arbetsplatsen eller utbildningsstället.

De närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av vad i andra stycket stadgas, meddelas av Konungen eller den myndighet som Konungen bestämmer.

(Utskottets förslag)

liditet icke erhålla körkort för förande av fordonet, må länsstyrelsen efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen likväl medgiva befrielse, om ägaren på grund av sin *invaliditet* är beroende av fordonet för transport till och från arbetsplatsen eller utbildningsstället.

De närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av vad i andra stycket stadgas, meddelas av Konungen eller den myndighet som Konungen bestämmer.

B) att motionen II: 942 av herr Martinsson måtte i den mån den icke kan anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 30 november 1965

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, fröken Ranmark, herrar Tage Johansson, Gösta Jacobsson, Paul Jansson, Erik Filip Petersson*, Ottosson och Skärman*; samt

från andra kammaren: herrar Kärrlander*, Engkvist, fru Nettelbrandt, herrar Eriksson i Bäckmora, Carlstein*, Nyström, Sterne, Hammarsten, Björkman och Börjesson i Falköping.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.